

TAAALUMA

Jarida la CHAKITA

Mhariri Mkuu: F. C. N. W. Simiyu

Mhariri Msaidizi: Fridah Miruka

ISSN: 2789-9209 [Print]

ISSN: 2412 - 5678 [Online]

TAALUMA

Jarida La CHAKITA

JUZUU 3 Nambari 1

FEBRUARI, 2026

TAALUMA

Jarida la CHAKITA

Bodi ya Uhariri

1	Dkt. F.C.N.W. Simiyu	Mhariri Mkuu – Chuo Kikuu cha Kibabii & the University of the Fee State
2	Dkt. Frida Miruka	Mhariri Msaidizi – Chuo Kikuu cha Teknolojia cha Masinde Muliro
3	Prof. Mosol Kandagor	Chuo Kikuu cha Moi
4	Prof. Evans Mbuthia	Chuo Kikuu cha Nairobi
5	Prof. Leonard Chacha Mwita	Chuo Kikuu cha Kenyatta
6	Prof. Joseph Nyehita Maitaria	Chuo Kikuu cha Karatina
7	Dkt. Mark Odawo	Chuo Kikuu cha Rongo
8	Dkt. Debora Amukowa	Chuo Kikuu cha Maseno
9	Prof. Pendo Malangwa	Chuo Kikuu cha Dar es Salaam
10	Dkt. Caroline Asimwe	Chuo Kikuu cha Makerere
11	Dkt. Caren Nyandiba	Chuo Kikuu cha Rongo
12	Prof. Mahero Toboso	Chuo Kikuu cha Alupe
13	Dkt. Tecla Ngisirei	Chuo Kikuu cha Moi

Washauri wa Wahariri

1	Prof. Inyani Simala	Chuo Kikuu cha Masinde Muliro
2	Prof. Nathan Ogechi	Chuo Kikuu cha Kisii
3	Prof. Clara Momanyi	Chuo Kikuu cha Kenyatta
4	Prof. Kitula King'ei	Chuo Kikuu cha Kenyatta
5	Prof. Kimani Njogu	Twaweza Communications
6	Prof. Leonard Muaka	Rais Mstaafu, CHAUKIDU, Marekani
7	Prof. Clarissa Vierke	Chuo Kikuu cha Bayreuth, Ujerumani
8	Prof. Iribe Mwangi	Chuo Kikuu cha Nairobi
9	Prof. Isaac Odeo Ipara	Chuo Kikuu cha Kibabii
10	Prof. James Ontieri	Chuo Kikuu cha Rongo
11	Prof. Sangai Mohochi	Chuo Kikuu cha Kibabii
12	Prof. Kineene wa Mutiso	Chuo Kikuu cha Nairobi

Kuhusu Jarida

TAALUMA ni jarida la kimataifa la Chama cha Kiswahili cha Taifa-Kenya (CHAKITA). Jarida hili hutolewa mara mbili kwa mwaka (Julai na Novemba) na huchapisha makala ambazo hazijawahi kuchapishwa katika taaluma ya Lugha, Isimu na Fasihi ya Kiswahili na lugha nyingine za Kiafrika. Kabla ya kuchapishwa kwa makala, wahariri wawili au zaidi huhakiki kwa kina kisha kutuma kwa mwandishi husika ili afanye marekebisho. Makala yasiyozingatia masharti yaliyowekwa na wahariri hayawezi kuchapishwa.

Maelekezo kwa Waandishi wa Makala

- ❖ Katika ukurasa wa kwanza: Andika anwani ya makala, maelezo mafupi kuhusu mwandishi (au waandishi), taasisi.
- ❖ Ikisiri iwe kati ya maneno 150-200. Maneno Muhimu: Kati ya 4-6
- ❖ Makala yawe na utangulizi, mapitio ya maandishi, methodolojia, matokeo ya utafiti na hitimisho
- ❖ Makala yawe kati ya maneno 3500-6500
- ❖ Tanbihi zitumike ikiwa ni lazima.
- ❖ Tumia MS Word, fonti 12 kwenye Mfumo wa Times New Roman, kisha uache nafasi moja na nusu ($1\frac{1}{2}$) baina ya mistari.
- ❖ Marejeleo yafuate mtindo/mfumo wa APA.

Wasiliana nasi kupitia:
chakitataaluma@gmail.com

Yaliyomo

Uamilishaji wa Hadhi ya Kiswahili kama Wenzu wa Kukuza Taaluma Nyingine: Tathmini ya Utekelezaji katika Asasi za Kikatiba

Mark A. Odawo 1

Methali za Kiswahili katika Kukabiliana na Ufisadi-Unde Nchini Kenya

Joseph Nyehita Maitaria 14

Dhima ya Fasihi ya Uhamaji katika Kujenga Umajumui wa Kiafrika: Mfano wa Riwaya ya Mbali na Nyumbani

Jennifer Chepleting Koech, Isaac Ipara Odeo & F. C. N. W. Simiyu..... 27

Futuhi kama Mbinu ya Kupinga Maovu katika Jamii: Mama Fathma katika Mtandao wa *TikTok*

Jane Maithya & Lina Akaka 40

Fasihi Andishi ya Kiswahili na Mabadiliko ya Tabianchi: Uchanganuzi wa Ushairi wa Kithaka wa Mberia

Samson Ongarora & Leonard Sanja 50

Upachikaji wa Lugha za Kiafrika katika Mfumo wa Akili Ige (AI)

Nancy K. M. Ayodi..... 60

Kutathmini Usawe katika Tafsiri na Ukalimani wa Kesi za Mahakama: Hali Halisi katika Kaunti ya Vihiga

Cynthia Imbuga & Nabeta Sangili..... 71

Usawiri wa Uhusiano wa Kimataifa katika Riwaya Teule za Said Mohamed: Mtazamo wa Baada ya Ukoloni

Justus Kyalo Muusya..... 88

Using Kiswahili Children's Stories to Teach Sexuality Education and to Combat Gender-Based Violence: Early Interventions through Socialization

Simon Ekiru, Magdaline Wafula & Harriet Ibala 101

Nadharia katika Ufundishaji Kidijitali: Kielelezo cha Bloom na SAMR

Frida Miruka..... 118

Fasihi Andishi ya Kiswahili kama Chombo cha Ukombozi Dhidi ya Fikra za Kikoloni:
Tathmini kutoka Riwaya ya *Walenisi*

Naomi Nzilani Musembi & Peter Karanja..... 130

Mwangwi wa Fasihi Simulizi katika Hadithi Fupi ya Kiswahili

Sharon Shitandi Mutuli, Rayya Timmamy & Evans Mbuthia..... 142

Fasihi Simulizi na Taaluma Nyingine: Tathmini ya Methali katika Jamii ya Waluo Nchini
Kenya

Jael Akinyi Owala..... 154

Mielekeo ya Wanafunzi kuhusu Ufundishaji wa Stadi za Mawasiliano kwa Kiswahili
katika Taasisi za Kiufundi kwa Misingi ya Madaraja ya Masomo Nchini Kenya

Jackson Mutuku Kavoi..... 168

Dhima ya Mashairi ya Euphrase Kezilahabi na Abdilatif Abdalla katika Kuelimishia Siasa
za Amani katika Jamii

Joseph Nyehita Maitaria & Victor Ondara Ntabo..... 182

Yaliyomo

Uamilishaji wa Hadhi ya Kiswahili kama Wenzu wa Kukuza Taaluma Nyingine: Tathmini ya Utekelezaji katika Asasi za Kikatiba - **Mark A. Odawo**

Methali za Kiswahili katika Kukabiliana na Ufisadi-Unde Nchini Kenya - **Joseph Nyehita Maitaria**

Dhima ya Fasihi ya Uhamaji katika Kujenga Umajumui wa Kiafrika: Mfano wa Riwaya ya Mbali na Nyumbani - **Jennifer Chepleting Koech, Isaac Ipara Odeo, na F. C. N. W. Simiyu**

Futuhi kama Mbinu ya Kupinga Maovu katika Jamii: Mama Fathma katika Mtandao wa TikTok - **Jane Maithya na Lina Akaka**

Fasihi Andishi ya Kiswahili na Mabadiliko ya Tabianchi: Uchanganuzi wa Ushairi wa Kithaka wa Mberia - **Samson Ongarora na Leonard Sanja**

Upachikaji wa Lugha za Kiafrika katika Mfumo wa Akili Ige (AI) - **Nancy K. M. Ayodi**

Kutathmini Usawe katika Tafsiri na Ukalimani wa Kesi za Mahakama: Hali Halisi katika Kaunti ya Vihiga - **Cynthia Imbuga na Nabeta Sangili**

Usawiri wa Uhusiano wa Kimataifa katika Riwaya Teule za Said Mohamed: Mtazamo wa Baada ya Ukoloni - **Justus Kyalo Muusya**

Using Kiswahili Children's Stories to Teach Sexuality Education and to Combat Gender-Based Violence: Early Interventions through Socialisation - **Simon Ekiru, Magdaline Wafula, and Harriet Ibala**

Nadharia katika Ufundishaji Kidijitali: Kielelezo cha Bloom na SAMR - **Frida Miruka**

Fasihi Andishi ya Kiswahili kama Chombo cha Ukombozi Dhidi ya Fikra za Kikoloni: Tathmini kutoka Riwaya ya Walenisi - **Naomi Nzilani Musembi & Peter Karanja**

Mwangwi wa Fasihi Simulizi katika Hadithi Fupi ya Kiswahili - **Sharon Shitandi Mutuli, Rayya Timmamy na Evans Mbuthia**

Fasihi Simulizi na Taaluma Nyingine: Tathmini ya Methali katika Jamii ya Waluo Nchini Kenya - **Jael Akinyi Owala**

Mielekeo ya Wanafunzi kuhusu Ufundishaji wa Stadi za Mawasiliano kwa Kiswahili katika Taasisi za Kiufundi kwa Misingi ya Madaraja ya Masomo Nchini Kenya - **Jackson Mutuku Kavo**

Dhima ya Mashairi ya Euphrase Kezilahabi na Abdilatif Abdalla katika Kuelimishia Siasa za Amani katika Jamii - **Joseph Nyehita Maitaria na Victor Ondara Ntabo**